

«Høyesterettsjustitiarius» Mohr i lagmannsretten — tiltalt for lands- og høytforræderi

114541

Den nazistiske „høyesterett“ reddet Norge for tysk domstol hevder tiltalte.

MOHR VAR OGSÅ ANGIVER.

Jeg,

dommer i Oslo Byrett,

Jacob Andreas Mohr,

lover og sverger å vise Konstitusjonen og Kongen lydighet og troskap, så sant hjelpe meg Gud den Allmektige og Allvitende.

MORGENPOSTEN

20. mars 1946

Den 13. september 1933 undertegnet Mohr dette papir, hvor han sverget sin troskap til Konstitusjon og Konge. Han var dog ikke den mann som hadde en slik ryggrad at han ved en virkelig prøvelse kunne holde disse ord. Da krigen kom hit til landet, og Quisling med drabantstraks gikk fiendens ærend, var ikke Mohr sen om å yte dem sin assistanse.

Lagmannsretten begynte i går saken mot «høyesterettsjustitiarius». Retten administreres av lagmann Cappelen, med Gulbrandsen og Bliksstad som lagdommere. Aktor i saken er høyesterettsadvokat Arne Vislie. Han skal forøvrig føre aktorpart i samtlige saker mot «høyesterettsdommerne». Forsvarer er høyesterettsadvokat Andreas Søylen, og for erstatningsdirektoratet møter høyesterettsadvokat Per Nordgren.

Dette er en meget omfattende sak, som sikkert vil ta hele denne uken. Statsadvokaten ble ikke ferdig med sitt foredrag i går, og da en vel kan vente en meget omfattende forklaring av tiltalte pluss mange vitner, er det mye mulig en også må ta litt av neste uke til hjelp.

Blant tilhørerne merket vi oss fru Mohr, tiltaltes datter fru «riksadvokat» Nordvik, og fru «sporvoldsdirektør» Klelland. Det var dette «kobbelt» som for kort tid tilbake var så snakkessalige i et forhørsmøte og viste sin misbilligelse ved at «sporvoldsdirektøren» fikk forlenget fengsling.

EN MEGET OMFATTENDE TILTALTE.

Tiltalebeslutningen mot Mohr er i korte trekk at han i 1940 lot seg utnevne til medlem og «høyesterettsjustitiarius» i Rilsnæs' «høyesterett». Han var her med på å avsi en dom som gikk ut på at domstolene savnet kompetanse til å prøve den folkerettslige og statsrettslige gyldighet av lover og forordninger som var utstedt av den tyske rikskommissar og de kommissariske statsråder han hadde utnevnt.

Sammen med Arvid Vassbotten og Sverre Rilsnæs utarbeidet Mohr en henvendelse til «høyesterett» om hvor vidt det fantes statsrettslige betenkeligheter ved at Quisling dannet en «norsk nasjonal regjering til overtagelse av regjeringsmakten». Dagen etter var tiltalte med på utarbeidelsen av det angivelige rettslige fundament for dannelsen av «riksregjeringen».

Som avskribent angrep Mohr ved flere anledninger kongehuset og de lovlige myndigheter. Så sent som 28. mars skrev han bl. a.: «Vår fjerde og hans folk kan nok greie de heimlige bolsjevikere, snikmordere, sabotører og engelske tullbøkker, men kommer en halv million asiater nordentfra og våre tyske kampefeller er trukket tilbake, da blir de nazistiske lands skjebne også vår skjebne.»

I september 1940 skrev Mohr en

oversikt over den norske «høyesteretts» virksomhet og ga her en falsk sreskrenkende omtale av det norske rettsvesen og de norske myndigheters virksomhet for tyskernes overfall.

I 1941 meldte tiltalte seg inn i NS. Han ble medlem av Holmenkollbanens styre, hvor han var med og bevilget 200 000 kr. til frontkjemperkontoret, 25 000 kr. til NSH og 1000 kr. i reisebidrag for frontkjempere.

Mohr gjorde seg også skyldig i angivelser. Han anmeldte adm. direktør i A/S Holmenkollbanen for å stå i vognene, Finn Borthe til Stapo for han mot NS-merket og konduktør Victor August Larsen fordi han sjikanerte Mohr for medlemskapet i NS. De to sistnevnte ble arrestert. I 1941 var tiltalte med på å avskjedige overleverer F. Grønvik ved Stendal skole.

«HØYESTERETT».

På lagmannens spørsmål oppgir Mohr at han er født i Velfjord, i Helgeland. Han ble i 1922 konstituert som dommer i Oslo byrett og fra 1926 utnevnt som fast dommer. I desember 1940 lot han seg utnevne som medlem av den nazistiske «høyesterett» og var medlem av «høyesterett» i 1941.

Tiltalebeslutningen mot Mohr rammes av den borgegige straffelov på 3 punkter. Som medlem av den nazistiske Høyesterett rammes den av paragraf 86 — landsforræderi. Som delaktig i «statsakten» etter paragraf 98 — høytforræderi, og etter paragraf 223 — for de som berøver noen den personlige frihet.

Av statsadvokatens redegjørelse framgikk det at den lovlige Høyesterett la ned sitt embete som en protest mot nazistenes og deres overgrep. Rilsnæs utnevnte så 7 såkalte «høyesterettsdommere» i stedet for den lovlige Høyesterett. Dette var bistand til fienden og forsøk på å endre statsforfatningen.

Statsadvokaten nevnte i den forbindelse at dette er den første av 13 «høyesterettsdommere» som var oppe. Denne sak var derfor av prinsipiell betydning.

Han uttalte videre, at det som var det avgjørende for den lovlige Høyesterett, var å protestere mot alle overgrep som ble gjort.

Etter dette ble det vedtatt at alle medlemmer av Høyesterett over 65 år skulle gå, og erstattes med nye, som delte Terbovens syn. De «gamle» kunne imidlertid få votere som de ville hvis de sørget for at Terbovens oppfatning ble holdt. Dette resulterte i at Høyesterett måtte gå uten å få noen lønn. For å få nye «høyesterettsdommere» henvendte Rilsnæs seg helt tilfeldig til forskjellige, ikke bare til nazister, men også til gode nordmenn. Vitner vil senere forklare seg om dette.

Tiltalte har hevdet, sa aktor, at Høyesteretts aksjon var utidig. De skulle ventet. Mohr og de andre hadde overtatt Høyesterett for å redde Norge fra en tysk domstol. Dette er rettsstridig. Tiltalte vek her, sin troskapsplikt mot de lovlige myndigheter. Det er under slike forhold at troskapsplikten blir satt på prøve. Embetsmann har en særlig grunn til å samses sin troskapsplikt. Det å gå inn i NS var å godkjenne hva som var skjedd. Det er ikke riktig, som tiltalte skylder på, at den nazistiske «Høyesterett» gjorde dette for å redde oss fra en tysk domstol. De står i samme stilling som de kommissariske statsråder.

Det eneste dette resulterte i var at Terboven og Quisling kunne si at Norge ennå hadde sin «Høyesterett». Dette kunne av propagandamessige hensyn hatt stor betydning. Videre må det være klart, sa aktor, at domstolene under okkupasjonen ikke var basert på Haag-konvensjonen, men på en konstituert norsk rett. Den beslutning en slik institusjon som denne tar, er også bindende for den øvrige del av folket.

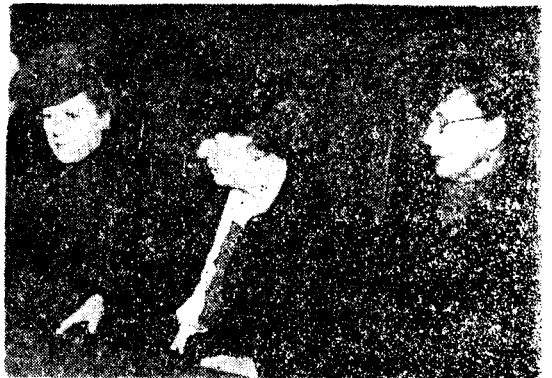
Rilsnæs skrev således at den viktigste oppgaven som var løst for Nasjonal Samling i 1940, var den nazistiske Høyesteretts inntreden.

FORANDRING AV STATSFORFATNINGEN.

I en konferanse mellom Rilsnæs, Vassbotten og Mohr, besluttet disse å sende en henstilling til Quisling om dannelsen av en nasjonal regjering. Ved samme anledning skrev de 4 utkast til «høyesterett», som ikke hadde noen betenkeligheter med dette.

Tiltalte har til dette forklart at regjeringdannelsen hadde kommet uten noen erklæring fra «høyesterett».

Statsadvokaten benyttet hele dagen til dokumentasjon. Det er umulig å komme nærmere inn på dette her grunnet mangel på spalteplass.

Fru «høyesterettsjustitiarius» venninne snakker seg inn på farsesaker i rettsdag. Hun heter fru ingegner Holst fra Narvik, og skal ha vært medlem av N. S. fra 1933. Hun ses til høyre på bildet som ble tatt, for å lille svindel ble oppdaget og hun ble fjernet, i midten sitter fru Mohr personlig og til venstre hennes datter fru Nordvik.

Mohr & Co.